

JOHN
GRISHAM

ROMANAS

ATPILDAS



I DALIS



NUŽUDYMAS

1 SKYRIUS

Žvarbų ankstyvo 1946 metų spalio rytą Pitas Beningas pakir-
do prieš saulėtekį, bet vėl sumerkti akių neketino. Ilgai tįso-
jo viduryje lovos spoksodamas į tamsias lubas, tūkstantąjį kartą
klausdamas savęs, ar nepristigs drąsos. Kai pro langą įsiskverbė
pirmieji aušros spinduliai, jis susitaikė su niūria tikrove, kad atėjo
laikas žudyti. Poreikis atimti gyvybę taip užvaldė, kad Pitas nebe-
pajėgė tęsti kasdienės veiklos. Suvokė nebegalėsiąs likti žmogumi,
koku buvo anksčiau, kol neįgyvendins savo sumanymo. Planas
paprastas, bet netelpantis galvoje. Padarinių aidas turėtų netilti
dešimtmečius ir pakeisti tiek jo mylimų, tiek begalės nemylimų
žmonių gyvenimus. Įvykiai liūdnei nuskambės ir pasklis legenda,
nors būti įžymybe jis netroško. Dėmesio šalindavosi iš prigimties,
bet suprato, kad dabar jo nusikratyti neišdegs. Pitui nebuvo iš ko
rinktis. Tiesa pamažu kilo aikštėn, ir, ją galutinai įsisąmoninus,
žmogžudystė tapo neišvengiama lyg saulėtekis.

Jis apsirengė lėtai, kaip visada, nes per karą sužalotas kojas
po nakties kaustė sąstingis ir dilgino skausmas; namą gaubian-
čioje tamsoje nuėjo į virtuvę, kur įjungė blausią šviesą ir užsikaitė
kavos. Laukdamas Pitas atsistojo prie pusryčių stalo, įsitempė it
styga, už pakaušio susinėrė rankas ir pritūpė. Diegliams iš klubų
šovus į kulkšnis, jis susiraukė, bet tokia poza išbuvo dešimt se-
kundžių. Tuomet atsipalaidavo ir dar keletą sykių sulenkė kelius,
kaskart vis žemiau pritūpdamas. Kairėje kojoje turėjo metalinius
strypus, dešinėje — šrapnelį.

Pitas įsipylė kavos, ją pagardino pienu ir cukrumi, tada žengė
į užpakalinę verandą, sustojo ant laiptelių ir apžvelgė savo valdas.
Rytuose brėkstant dangui, baltumos jūrą perliejo gelsva šviesa.
Vilnamedžių laukus slėgė medvilnė, panaši į iškritusį sniegą, ir

kitomis dienomis mintis apie neabejotinai gerą derlių būtų sukėlusį jam šypsena. Ne, šiandien šypsenų nebus — vien tik ašaros, daugybė ašarų. Betgi atsisakydamas žudyti jis parodytų bailumą, savo prigimimui nepažįstamą charakterio ypatybę. Dabar, siurbčiodamas kavą, Pitas grožėjosi laukais, kurių žadamas saugumas jam teikė paguodą. Baltas apklotas dengė trąšaus juodžemio plotus, Beningų giminei priklausančius ilgiau nei šimtmetį. Valdžios atstovai pasodins jį į kalėjimą, galbūt įvykdys mirties bausmę, bet žemė niekur nedings ir padės jo šeimai išsilaikyti.

Mekas, melsvamargis kunhaundas, atsibudo iš snaudulio ir atbidzeno į verandą prie šeimininko. Pitas šunį pakalbino, pakasė jam viršugalvį.

Medvilnė jau veržėsi iš dėžučių, tad neilgai trukus būriai darbininkų sės į vežimus ir trauks į laukų platybes. Pitui vaikystėje tekdavo drauge su negrais keliauti vienu iš vežimų, dvylika valandų per dieną rinkti medvilnę, kimšti ją į drobinį maišą. Nors Beningai buvo ūkininkai ir žemvaldžiai, jie nesibaidė fizinio darbo, priešingai nei perdėtai rafinuoti plantatoriai, kuriems dekadentiškai gyventi leido kitų žmonių liejamas prakaitas.

Vyras gurkšnodamas kavą stebėjo, kaip, šviesėjant padangėms, vis labiau bąla sniego sluoksnis. Už galvijų tvarto ir vištidės pasigirdo negrų balsai — žmonės spietėsi prie traktorių stoginės ruošdamiesi pradėti dar vieną ilgą dieną. Vargetas ūkio darbininkus, vyrus ir moteris, kurių protėviai šimtą metų lenkė nugarą tuose pačiuose laukuose, Pitas pažinojo nuo mažų dienų. Kaip žmogžudystė paveiks jų likimus? Šiaip jau, niekaip. Jie versdavosi gaudami menkus atlygius ir geresnių gyvenimo sąlygų niekada neturėjo. Rytoj visi sueis ten pat nugrimzdę į bežadę tylą, prie lauko pasišnabždės ir išjudės į laukus apimti nerimo, bet nekantraudami užsidirbti algą. Gausų derlių, kaip ir anksčiau, doros be jokių trikdžių.

Pitas baigė gerti kavą, padėjo puoduką ant laiptų turėklo ir prisidėgė cigaretę. Pamąstė apie vaikus. Džoelis, ketvirtakursis, mokėsi Vanderbilto universitete, Stela, antrakursė, studijavo Ho-

linso universitete — jis džiaugėsi, kad sūnus su dukra išvykę iš namų. Kone juto baimę ir gėdą, kurią jie patirs, kai tėvą įkalins, tačiau buvo tikras, jog vaikai nepražus, kaip ir ūkio darbininkai. Abu protingi, emociškai stabilūs, be to, jie niekuomet nepraras savo žemių. Baigs mokslus, ras santuokai tinkamas antrąsias puses ir puikiai sau gyvens.

Rūkydamas jis vėl paėmė puodelį, grįžo į virtuvę, prisiartinio prie telefono ir paskambino savo seseriai, Florei. Buvo trečiadienis, diena, kai jiedu pusryčiaudavo kartu, tad Pitas pranešė netrukus ją aplankysiąs. Paskui išpylė kavos likučius, užsidegė kitą cigaretę ir nuo kabliuko, styrančio greta durų, nusitraukė darbo striukę. Drauge su Meku perėjo užpakalinį kiemą ir pasiekė taką, nusidriekusį prie lysvių, gausių daržovių, kuriomis Eimosas bei Nineva maitindavo Beningus ir jų pavaldinius. Prie tvarto išgirdo, kaip melžti karves pasirengęs Eimosas kalbina galvijus. Pitas pasilabino, ir jie aptarė vieną riebę meitėlių, kurį parinko skersti šeštadienį.

Jis nužingsniavo tolyn nešlubuodamas, nors kojas ir maudė. Prie traktorių pasiūrės aplink laužą susibūrę negrai laidė geraširdiškus juokelius ir iš skardinių puodukų siurbčiojo kavą. Kai pasirodė Pitas, visi nuščiuvo. Keletas pasisveikino: „Labas rytas, ponuli Beningai“, ir jis su samdiniais persimetė vienu kitu žodžiu. Vyras buvo senyvi, užsitempę purvinus darbo puskombinezonus; moterys vilkėjo ilgomis suknelėmis ir dėvėjo šiaudines skrybėles. Nė vienas neavėjo batų. Maži vaikai ir paaugliai mieguistais, niauriais veidais gūžėsi po apklotu prisėdę šalia vežimo ir su siaubu laukė ilgos dienos medvilnės lauke.

Beningų valdose veikė negrų mokykla, kurią dosniai parėmė turtingas žydas iš Čikagos, o jos statybomis rūpinosi ne ką mažiau finansų skyręs Pito tėvas. Beningai primygtinai reikalavo, kad jų žemėse dirbantys spalvotieji vaikai pabaigtų bent jau aštuonias klases. Tačiau spalį, kai rinkti medvilnę būdavo užvis svarbiau, mokykla užsidarydavo, o mokiniai persikeldavo į laukus.

Pitas tyliai kreipėsi į Bufordą, baltąją brigadininką. Jie aptarė

orą, vakar surinktos medvilnės kiekį, jos kainą Memfio biržoje. Per sezono įkarštį darbininkų amžinai trūkdavo, ir Bufordas tikėjosi, kad iš Tupelo atvažiuos pikapas, sausakimšas baltaodžių rinkėjų. Manė, kad talkininkai pasirodys dar vakar, bet jie taip ir neprisistatė. Anot paskalų, už dviejų mylių įsikūręs ūkininkas samdiniams siūlė penkiais centais už svarą daugiau, bet derliaus nuėmimo laikotarpiu tokie gandai sklisdavo nuolat. Svyruojant kainoms, brigados vieną dieną uoliai plūkdavosi laukuose, kitą pradingdavo, trečią vėl sugrįždavo. Negrai savo ruožtu neturėjo galimybės ieškoti pelningesnio varianto, o Beningai, kaip buvo žinoma, visiems mokėjo vienodai.

Kai čiaudėdami atgijo „John Deere“ traktoriai, darbininkai įsikorė į vežimus. Pitui stebint, jie nusiūbavo pirmyn ir dingo iškritusio sniego tolybėse.

Jis prisidėgė naują cigaretę, su Meku apėjo stoginę ir patraukė gruntkeliu. Florės namas buvo už mylios, jos žemėje, ir nūdien Pitas pas seserį visada traukdavo pėsčiomis. Nuo mankštos diegdavo kojas, bet daktarai aiškino, esą ilgi žygiai, bėgant laikui, sustiprins galūnes, o skausmai atlėgs. Vyras abejojo gydytojų žodžiais ir sau buvo pripažinęs tiesą, kad skausmas kamuos visą likusią gyvenimo dalį — gyvenimo, kurį jam pasisėkė atgauti. Kitados Pitą Beningą žmonės laikė mirusiu, atvirai kalbant, jis ir nežuvo tik per plauką, todėl dabar į kiekvieną dieną žvelgė kaip į dovaną.

Bent taip buvo iki šiol. Šiandien įprastas gyvenimas užsibaigs, ir jis su tuo susitaikė. Kitos išeities neturėjo.

Rausvajį savo kotedžą Florė pasistatė mirus motinai, kuri vaikams paliko Beningų valdas. Jos, poetės, neviliojo ūkininkavimas, bet labai domino pajamos už parduotą medvilnę. Savo 640 akrų, derlingus, kaip ir Pito nuosavybė, išnuomojo broliui už pusę gaunamo pelno. Rankų paspaudimu užtvirtintas sandėris galiojo

lygiai taip pat, kaip ir bet kuri rašytinė detali sutartis ir rėmėsi besąlygišku abipusiu pasitikėjimu.

Atvykęs jis rado seserį užpakaliniame kieme, vaikštinėjančią tarp tinklinių paukštidės aptvarų, barstančią lesalą, šnekinančią įvairias savo papūgas ir tukanus. Šalia suręstame namelyje Florė laikė tuziną vištų. Du auksaspalviai retriveriai tupėjo ant žolės stebėdami, kaip šeimnininkė lesina egzotiškus paukščius, bet nė kiek jais nesidomėdami. Florės kotedže sukiojosi gausybė kačių, kurios tiek Pitui, tiek šunims buvo nė motais.

Jis bedė pirštu į priekinę verandą, liepė Mekui ten prigulti ir žengė vidun. Marieta triūsė virtuvėje, todėl namuose tvyrojo skrudintos šoninės ir kukurūzinių sklandžių kvapai. Pitas pasisveikinęs atsisėdo prie pusryčių stalo. Iš jos gavo kavos puodelį ir ėmė skaityti rytinį Tupelo laikraštį. Svetainėje iš seno gramofono vilnijo operinės kančios persmelktos soprano aimanos. Jis neretai spėliodavo, kiek dar Fordo apygardos gyventojų klausosi operos.

Baigusi lesinti paukščius, Florė pro galines duris grįžo į virtuvę, pasilabino su broliu ir įsitaisė priešingoje stalo pusėje. Jiedu nei glėbesčiavosi, nei kaip kitaip reiškė švelnius jausmus. Pažįstami manė, kad Beningai santūrūs ir atšiaurūs, stokojantys širdingumo, beveik nerodantys emocijų, ir šiuo atžvilgiu neapsiriko. Visgi šaltas elgesys nebuvo sąmoningas — juos paprasčiausiai taip augino.

Keturiasdešimt aštuonerių Florė jaunystėje patyrė trumpą ir nemalonią santuoką. Vietinėje apygardoje priklausė negausiai išsiskyrusių moterų grupei, todėl aplinkiniai į ją žiūrėjo su panieka, tartum į reputaciją praradusį ir galbūt amoralų žmogų. Bet Florė dėl to nesuko galvos. Turėjo vos kelias bičiules ir retai kada išsироūdavo iš namų. Už akių buvo vadinama Paukštininke, bet anaip tol ne maloniai.

Marieta jiems patiekė purų omletą su pomidorais ir špinatais, sviesto įsigėrusių sklandžių, šoninės ir braškių uogienės. Ne-skaitant kavos, cukraus ir druskos, visas gėrybes ant stalo Beningas parūpindavo nuosava žemė.

— Iš Stelos vakar gavau laišką, — prabilo Florė. — Regis, mokosi puikiai, tik kamuojasi spręsdama algebros uždavinius. Jai labiau prie širdies literatūra ir istorija. Stela tokia panaši į mane.

Pito duktė ir sūnus privalėjo bent kartą per savaitę siųsti tetai laiškus, o ji abiem parašydavo mažiausiai po du sykius per savaitę. Pitas nejautė poreikio laiškam, tad vaikams prisakė dėl jo nesivarginti, bet griežtai liepė rašyti Florei.

— Iš Džoelio — jokių žinių, — pridūrė ji.

— Esu tikras, kad jis labai užimtas. — Pitas atsivertė kitą laikraščio puslapį. — Su ta mergina tebedraugauja?

— Turbūt. Bet tavo sūnus per jaunas meilės romanams, ir tau derėtų ji sudrausminti.

— Jis manęs neklausys. — Pitas į burną įsimetė omleto. — Aš tik noriu, kad Džoelis greičiau baigtų studijas. Man atsibodo mokėti už mokslus.

— Kiek suprantu, derlius neprastas, — kalbėdama Florė veik nesilietė prie maisto.

— Galėtų būti ir didesnis. Beje, vakar medvilnės kaina vėl nukrito. Šįmet jos priskinama per daug.

— Kaina vis kyla ir leidžiasi, ar ne? Brangsta, kai medvilnės nuimama per mažai, ir pinga, kai derlius būna per didelis. Ir vienaip blogai, ir kitaip negerai.

— Matyt.

Pitas svarstė, gal įspėti seserį dėl ateities, bet ji reaguotų blogai, imtų melsti atsisakyti užmačių, pultų į isteriją, ir jie įsiveltų į rietenas, ko nedarė daugelį metų. Žmogžudystė drastiškai pakeis Florės gyvenimą, tad jis, viena vertus, gailėjosi sesers ir jautėsi įpareigotas pasiaiškinti, kita vertus, žinojo, kad tai neįmanoma, ir mėginimai teisintis neduotų jokios apčiuopiamos naudos.

Pitui buvo sunku suvokti, kad su Flore, galimas daiktas, valgo paskutinįkart; antra vertus, ryte jis daug ką veikė paskutinį sykį.

Jiedu, kaip paprastai, turėjo aptarti orą ir jam skyrė kelias minutes. Anot „Farmer's Almanac“, metinio ūkininkų almana-

cho, kitas dvi savaites numatoma sausa vėsuma, idealiai tinkanti derliui nuimti. Pitas vėl prisipažino nerimaujantis dėl juodadarbių stygiaus, o sesuo atsakė, esą jis taip skundžiasi kiekvieną sezoną. Aną savaitę per pusryčius jau aimanavo, kad jam trūksta laikinų talkininkų.

Pitas nebuvo linkęs užsisėdėti prie stalo, ir ypač šią siaubingą dieną. Per karą teko badauti dažnai, todėl žinojo, kaip mažai maisto reikia organizmui išgyventi. Vyras buvo lieknas, tad kojų nevargino per didelis svoris. Jam kramtant šoninės bryzelį, geriant kavą, verčiant naują puslapį, Florė porino apie kažkokį pusbrolių, kuris devyniasdešimties, jos manymu, per jaunas, ką tik atgulę į kapą. Mąstydamas apie mirtį Pitas svarstė, kas artimiausiu metu apie jį bus rašoma Tupelo laikraščiuose. Straipsnių, ko gero, pasipils gausiai, bet jis nejautė jokio noro pritraukti dėmesio. Suprato, kad to išvengti nepavyks, ir baiminosi, jog reporteriai sukels sensaciją.

— Tu menkai valgai, — tarė sesuo. — Ir atrodo liesokas.

— Aš neturiu apetito.

— Ar daug rūkai?

— Tiek, kiek noriu.

Pitas buvo keturiasdešimt trejų metų, tačiau, Florės nuomone, atrodė vyresnis. Tamsūs vešlūs plaukai virš ausų žilo, raukšlės kakte gilėjo. Į karą išvykęs šaunus jaunas kareivis dabar seno per sparčiai. Nors ir slegiamas sunkios atsiminimų bei išgyvenimų naštos, jokių istorijų nepasakodavo. Bent pats, asmeniškai, niekada neketino šnekėti apie patirtus siaubus.

Kartą per mėnesį jis liepdavo sau pasiteirauti sesers apie jos kūrybą, apie poeziją. Pastarąjį dešimtmetį kelis Florės eilėraščius buvo išspausdinę mažai žinomi literatūros žurnalai, bet tai ir viskas. Šioje srityje sėkmė Florės nelydėjo, tačiau ji labiau už viską dievino įklyrėti broliui, jo vaikams ir nedideliam draugių ratui, dalydamasi naujienomis apie poetės karjerą. Be atvangos taukšdavo apie savo „projektus“, tam tikrus redaktorius, kurie esą žavėdavosi jos eilėmis, deja, niekaip nesugebėdavo rasti joms vietos leidi-

nių puslapiuose, arba iš viso pasaulio gaunamų skaitytojų laiškus. Daug gerbėjų ji neturėjo, ir Pitas įtarė, kad iš Naujosios Zelandijos atsiųstas kažkokio nelaimėlio laiškas tebėra vienintelis su užsieniniu pašto ženklu.

Pitas eilių neskaitė — priverstinai supažindintas su sesers kūryba, davė sau žodį niekuomet nesiliesti prie poezijos. Labiau mėgo grožinę literatūrą, ypač pietiečių rašytojų, o labiausiai Viljamo Folknerio, kurį prieš karą sutiko Oksforde per kokteilių vakarėlį.

Šįryt ne laikas gilintis į tokias temas. Jo laukė bjauri, sunki užduotis, nebeišvengiamas ir nebeatidėliojamas kraupus darbas.

Pitas į šoną pastūmė lėkštę su puse porcijos omleto ir išgėrė kavą.

— Man visada malonu tave matyti.

Jis šypsodamasis pakilo nuo kėdės. Padėkojo Marietai, užsimetė darbo striukę ir išėjo iš kotedžo. Mekas šeimininko lūkuriaivo ant laiptelių. Išėjusi į verandą, Florė šūksniu atsisveikino su nutolstančiu broliu, ir tas neatsisukdamas pamojo ranka.

Gruntkelyje jis ėmė žirglioti spartesniais, platesniais žingsniais ir galiausiai atsikratė sąstingio, kuris, pusvalandį pasėdėjęs, buvo apėmęs kojas. Danguje šviečianti saulė garino rasą, drūtos vilnamedžių dėžutės sviro nuo savo kotų ir meldė, kad jas kas nuskintų. Pitas traukė pirmyn — vienišas žmogus, kurio dienos buvo suskaičiuotos.

Nineva plušėjo prie dujinės viryklės, plikydama konservuoti ruošiamus paskutinius pomidorus. Pitas pasisveikino, vėl įsipylė kavos, nusinešė puoduką į kabinetą, atsisėdo prie stalo ir į šūsnį kruopščiai sustūmė dokumentus. Visi mokesčiai apmokėti, visos einamosios sąskaitos sutvarkytos. Banko pranešimai patikrinti — sąskaitose pinigų netrūko. Jis žmonai parašė puslapio laišką, ant voko brūkštelėjo adresą ir užlipdė pašto ženklą. Iš apatinio stalčiaus išsiėmė .45 kalibro „Colt“ revolverį, įsitikino,

kad visuose šešiuose lizduose glūdi po šovinį, ir paslėpė ginklą striukės kišenėje.

Aštuntą ryto Pitas pranešė Ninevai keliausiąs į miestą ir paklausė, ar reikia ką nupirkti. Ne, atsakė ji, ir šuns lydimas Pitas nusileido priekinės verandos laiptais. Atvėrus naujutėlio 1946-ųjų „Ford“ pikapo dureles, augintinis šoko į keleivio vietą. Jis retai kada praleisdavo išvykas į miestą, ir ši diena niekuo nesiskyrė nuo kitų, bent jau Mekui.

Beningų namas, prašmatnus neokolonijinio stiliaus pastatas, kurį 1929 metais, prieš ekonomikos krizę, surentė Pito tėvai, stūksojo prie 18-ojo plento, į pietus nuo Klantono. Apygardos keilią vos prieš metus padėjo išasfaltuoti pokariniai federalinės valdžios pinigai. Vietiniai buvo tikri, kad finansavimą parūpino Pito įtaka, bet jie klydo.

Klantonas driekėsi už keturių mylių, ir Pitas važiavo lėtai, kaip visada. Kelyje neprasilenkė su jokiais kitomis transporto priemonėmis, neskaitant mulų tempiamų medvilnės pilnų priekabų. Keletas stambesnių apygardos ūkininkų, kaip antai Pitas, buvo įsigiję traktorius, bet dauguma iki šiol naudojosi mulais tiek perveždami derlių, tiek ardami žemę ir ją apsėdami. „John Deere“ ir „International Harvester“ korporacijos tobulino mechaninius rinkiklius, vieną dieną neva išvaduosiančius ūkininkus nuo poreikio samdytis tiek daug juodadarbių, bet Pitas nemanė, kad joms kas išdegs. Tiesą sakant, koks dabar skirtumas? Šiuo metu jam terūpėjo atlikti artimiausią užduotį.

Kelkraščius raibino nuo priekabų nupūsta medvilnė. Grožėdamiesi pikapu, vienu iš dviejų naujų fordų apygardoje, jam pamojavo du mieguisti juodaodžiai berniukai, slampinėjantys prie lauko kelio. Pitas jų nepaisė. Prisidegė cigaretę ir pagaliau įriedėjęs į miestą tarstelėjo Mekui porą žodžių.

Jis sustabdė automobilį netoli teismo rūmų aikštės, priešais pašto skyrių, ir kurį laiką nenuleido akių nuo praeivių. Nedegė noru susitikti su pažįstamais arba jį žinančiais žmonėmis, nes po nužudymo liudininkai būdavo linkę laidyti banalius komentarus,

pavyzdžiui: „Aš mačiau poną Beningą, ir jis atrodė normaliai“ arba „Kai prie pašto susidūriau su ponu Beningu, jis atrodė panašus į beprotį.“ Po tragedijos savo vaidmenį ir svarbą dažniausiai perde-da visi, bent iš dalies susiję su liūdais įvykiais.

Pitas lėtai žengė laukan ir į pašto dėžutę įmetė laišką žmo-nai. Vėl sėdus į forda, ratu apsukus teismo rūmus ir medžių paunksnėse nudrikusias plačias vejas bei pavėsines, galvoje ėmė šmėžuoti įspūdingu spektakliu tapsiančio proceso vaizdas. Ar jį į salę atvilks surakintą antrankiais? Ar prisiekusieji jo gailės? Ar advokatai sumąstys kokius burtus ir jį išgelbės? Klausimų, į kuriuos neįmanoma atsakyti, buvo tiesiog per daug. Slinkdamas pro „Arbatinės“ užėigą, kur kiekvieną rytą teisininkai su banki-ninkais gerdavo plikinančią kavą ir valgydavo pasukų sausainius, Pitas paspėliojo, kaip jie reaguos į žmogžudystę. Pats į kavinę ne-keldavo kojos, nes kaip ūkininkas tušties plepalams laiko ne-švaistydavo.

Tegul tie žmonės šneka, ką tik nori. Jis nesitikėjo gailėsčio nei iš „Arbatinės“ lankytojų, nei, atvirai kalbant, iš kitų apygardos gyventojų. Dėl užuojautos nekvaršino sau galvos, supratimo ne-siekė ir dėl savo veiksmų teisintis neplanavo. Šiuo momentu tebu-vo įsakymus vykdančias, misiją atlikti privalantis kareivis.

Pitas sustojo ramioje gatvėje, už kvartalo nuo metodistų baž-nyčios. Išlipo iš automobilio, pamankštino kojas, užsisegė striukę, pasakė Mekui tuojau grįšias ir numynė link maldos namų, kurių statybose prieš septyniasdešimt metų dalyvavo jo senelis. Atstu-mas buvo nedidelis, ir jis pakeliui neišvydo nė gyvos dvasios. Vė-liau neatsiras nė vieno, kuris teigtų jį matęs.

Pastorius Deksteris Belas atsikėlė į Klantono metodistų baž-nyčią, iki Perl Harboro užpuolimo likus trims mėnesiams. Parapiją keitė trečią kartą ir, jei ne karas, jau būtų kraustęsis kitur, kaip įprastomis aplinkybėmis elgdavosi metodistų pamokslininkai. Bet dvasininkų stygius išderino rotaciją ir sujaukė grafikus. Me-

todistų dvasininkas vienoje vietoje dažniausiai darbuodavosi dvejus, kai kada trejus metus ir tuomet sulaukdavo naujo paskyrimo. Pastorius Belas gyveno Klantone jau penkmetį ir žinojo, kad bet kuriuo momentu jį gali pervesti į kitą parapiją. Deja, šaukimas jo nepasiekė laiku.

Trečiadienio rytą jis, kaip visuomet, vienas sėdėjo kabinete, įrengtame dailios šventovės priestate. Bažnyčios sekretorė dirbdavo tik tris popietes per savaitę. Baigęs kalbėti rytines maldas, ant stalo atsivertęs mokomąją Bibliją su gausiais komentarais ir du vadovų tomus, Belas mąstė apie naują pamokslą, kai kažkas pasibeldė. Nespėjus jam atsiliiepti, durys plačiai atsivėrė, ir kambaryje pasirodė susiraukęs, ryžtingai nusiteikęs Pitas Beningas.

— O, labas rytas, — neprašyto svečio nustebintas dvasininkas bandė atsistoti, bet Pitas žaibiškai išsitraukė revolverį.

— Jūs žinote, kas mane čia atvedė, — pasakė.

Belas sustingo, užvaldytas siaubo įsistebeilijo į ginklą ir išlemeno:

— Pitai, ką jūs darote?

— Pamokslininke, man teko nudėti daugybę vyrų, vien narsių karių, sutiktų kovos lauke. Jūs — pirmas bails.

— Pitai, ne, ne! — prasižiojęs, išplėtęs akis, Deksteris pakėlė rankas ir nugara įsirėmė į krėslo atlošą. — Jeigu atėjote dėl Lizos, aš galiu viską paaiškinti. Ne, Pitai!

Pitas Beningas žengė arčiau, prisitaikė ir paspaudė gaiduką. Kariuomenėje mokėsi naudotis įvairiais šaunamaisiais ginklais, pats nė neįstengė atsiminti, kiek žmonių nužudė per mūšius, be to, nuo jaunų dienų miškuose medžiojo ir smulkius, ir stambius žvėris. Pirmoji kulka pervėrė Deksterio širdį, o paskui ir antroji. Trečioji smigo į kaukolę ties viršunose.

Tarp nedidelio kabineto sienų šūviai nugriaudėjo it pabūklų trenksmas, bet juos išgirdo vos du žmonės. Triukšmas pasiekė Deksterio žmoną, Džekę, kuri klebonijoje, priešingoje bažnyčios dalyje, tvarkė virtuvę. Vėliau moteris sakė, esą slopūs garsai priminė tris pliaukštelėjimus delnais, ir tuo momentu ji nė nenuma-

nė, jog kažkas šaudė. Niekaip negalėjo žinoti, kad jos vyrą ką tik nužudė.

Raišius Perdju šventyklos valytoju dirbo dvidešimt metų. Pasigirdus driokstelėjimams, regis, sudrebinusiems visą pastatą, jis buvo flygelyje. Stoviniavo koridoriuje prie pastoriaus kabineto, kai atsidarė durys ir iš kambario išniro Pitas, rankoje tebelaukiantis revolverį. Jis pakėlė ginklą ir nukreipė vamzdį Raišiui į veidą lyg pasirengęs šauti. Valytojas parkrito ant kelių melsdamas:

— Pasigailėkite, ponuli Beningai. Taigi nieko blogo neiškrėčiau. Ponuli Beningai, aš turiu vaikų.

Pitas nuleido koltą ir tarė:

— Raišiau, tu esi geras žmogus. Eik ir pranešk šerifui apie įvykį.

2 SKYRIUS

Raišius nuo šoninio tarpdurio matė, kaip tolstantis Pitas ramiai įsikiša revolverį į kišenę. Ponui Beningui dingus iš akių, valytojas nušlubavo atgal prie kabineto — dešinė jo koja buvo dviem coliais trumpesnė už kairiąją, — pro atviras duris įsėlino į kambarį ir apžiūrėjo pamokslininką. Akys užmerktos, galva nukarusi į šoną, nosis aptekusi krauju, varvančiu nuo jos galiuko. Krėslo atkaltė už pakaušio aptaškyta kraujo, smegenų ir audinių mase. Marškiniai pamažu dažėsi raudoniu, krūtinė nejudėjo. Raišius pastypsojo kelias sekundes, galbūt minutę ar net ilgiau, kol įsitikino priestate esąs vienui vienas. Puikiai suvokė niekuo negalįs pastoriui pagelbėti. Kabinete vyravo stiprus, aitrus parako tvaikas, ir valytojui ėmė dingotis, kad jis tuojuo apsivems.

Iš visų negrų Raišius buvo arčiausiai aukos, tad jį, žinoma, turėtų kuo nors apkaltinti. Persigandęs kurį laiką nedrįso pakrutėti ir prie nieko liestis, galop lėtai, atbulomis išslinko iš kabineto. Uždarė duris ir ėmė kūkčioti. Pastorius Belas, kilniaširdis vyras, su Raišiumi elgdavosi pagarbiai ir nuolat domėdavosi, kaip laikosi jo šeimyna. Nuostabų žmogų, šeimos žmogų, meilės kupiną žmogų garbino visa parapija. Kad ir kaip jis užgavo poną Pitą Beningą, mirties tikrai nenusipelnė.

Kas, jeigu šūvių išgirdo dar kas nors, ūmai pamanė valytojas. Kas, jeigu ponia Bel atbėgs ir prie stalo pamatys kruviną negyvą sutuoktinį? Raišius vis delėsė, mėgindamas suimti save į rankas. Žinojo nė už ką nesiryšiąs perduoti jai naujienų. Tegu tuo užsiima baltieji. Šventykloje nieko daugiau nebuvo, ir, slenkant minutėms, Raišius pamažu įsisąmonino, kad padėtį galėtų suvaldyti. Su sąlyga, kad nevilkins laiko. Jeigu kas pastebėtų valytoją, bėgantį iš maldos namų, jis neabejotinai taptų pagrindiniu įtaria-

muoju. Kaip įmanoma ramiau išniręs iš priestato, Raišius nudrožė gatve, į kurią pasuko ir ponas Beningas. Spartindamas žingsnį apėjo aikštę ir netrukus pamatė kalėjimą.

Šerifo pavaduotojas Rojus Lesteris tuo metu lipo iš patrulių automobilio.

— Sveikas, Raišiau, — tarė ir staiga atkreipė dėmesį į raudonas jo akis, į skruostus vilgančias ašaras.

— Pastorius Belas nušautas, — išpyškino bažnyčios valytojas. — Jis miręs.

Raišiui sėdint priekinėje keleivio vietoje ir tebebraukiant ašaras, Lesteris nurūko ramiomis Klantono gatvėmis, ir po minutės kitos automobilis čiuoždamas, keldamas dulkes, sustojo žvirgždėtoje aikštelėje greta priestato. Priešais juos atsilapojo durys, ir į lauką klykdama metėsi Džekė Bel. Moters rankos buvo raudonos nuo kraujo, kurio dėmės margino ir medvilninę suknelę; ji delnais lietė skruostus, todėl šiuos raižė kruvini dryžiai. Pastoriaus žmona kaukė, rėkė, kažin ką neaiškiai vapėjo, spiegdama iš siaubo, ir jos veidą darkė šokas. Lesteris įsikibo į poniją Bel, pabandė suturėti, bet ši nusikratė pareigūno rankų.

— Jis negyvas! Jis negyvas! — pratrūko šaukti. — Kažkas nužudė mano vyrą!

Lesteris vėl ją nustvėrė, siekdamas apraminti ir neleisti grįžti į kabinetą. Raišius juodu stebėjo, tačiau nenutuokė, kaip elgtis. Iki šiol būgštavo, kad policija gali suversti kaltę jam, todėl stengėsi laikytis kuo atokiau.

Priešingoje kelio pusėje gyvenanti ponija Vanlandingam išgirdo šurmulį ir puolė laukan, rankoje vis dar suspaudusi pašluostę. Kai ji atskubėjo į vietą, žvirgždu nuslydo ir į aikštelę įsukęs šerifo Nikso Gridlio automobilis. Vos tik Niksas nerangiai išsiropštė laukan, Džekė suriko:

— Niksai, jis negyvas! Deksteris negyvas! Kažkas jį nušovė! O, Dieve! Padėkite!

Šerifas su pavaduotoju ir ponio Vanlandingam palydėjo moterį kitapus gatvės ir nuvedė į verandą, kur ji sudribo į pintą su-
pamąjį krėslą. Kaimynė ėmė šluostyti Džekei skruostus ir rankas,
bet pastoriaus žmona nustūmė ją šalin ir veidu įsikniaubė į del-
nus, skausmingai raudodama, podraug dejuodama, kone žiauk-
čiodama.

— Lik su ja, — Lesteriui įsakė Niksas ir perėjęs kelią nužings-
niavo link priestato, kur jo laukė pavaduotojas Redas Arnetas.

Abu žengė per slenkstį, įėjo į kabinetą ir rado pastoriaus Belo
kūną, tįsantį ant grindų prie krėslo. Šerifas atsargiai palietė dešinį
pamokslininko riešą ir po kelių sekundžių tarė:

— Pulso nėra.

— Nieko keista, — atsiliepė Arnetas. — Greitosios pagalbos
mums tikriausiai neprireiks.

— Tavo tiesa. Skambink į laidojimo namus.

Kambaryje pasirodęs Raišius pranešė:

— Pastorių nužudė ponulis Pitas Beningas. Girdėjau, kaip jis
šaudė. Mačiau ginklą.

Niksas atsitiesė ir susiraukęs pažvelgė į valytoją.

— Pitas Beningas?

— Taip, sere. Aš buvau koridoriuje. Jis pakreipė vamzdį į
mane ir liepė eiti pas jus.

— Ką dar sakė?

— Tik tiek, kad esu geras žmogus. Vėliau jis dingo.

Šerifas sukryžiuavo rankas ant krūtinės ir atsigręžė į Redą, ku-
ris purtė galvą ir murmėjo:

— Pitas Beningas?

Abu spiginosi į liudininką tarsi juo netikėdami.

— Teisingai, — patvirtino Raišius. — Savo akimis mačiau jį,
laikantį ginklą. Nutaikytą va čia, — dūrė pirštu sau į kaktos vidu-
rį. — Maniau, kad mirsiu ir aš.

Niksas atsmaukė skrybėlę ir delnais pasigremžė skruostus.
Nudelbė žvilgsnį į grindis, pamatė, kad kraujo klanas plinta, todėl
be žodžių atšlijo nuo lavono. Žiūrėdamas į užmerktas Deksterio

akis, pirmą kartą — pirmą iš daugybės sykių — paklausė savęs, kas galėjo tai išprovokuoti.

— Ką gi, — tarė Redas, — nusikaltimas atskleistas.

— Panašu, kad taip, — sutiko Niksas. — Bet iš pradžių nuofotografuokime kūną ir pasidairykime kulną.

— O kaip jo šeima?

— Kaip tik apie ją galvojau. Parveskime poniją Bel į kleboniją, kur jai kompaniją tegu palaiko kelios damos. Aš nuvažiuosiu į mokyklą ir pašnekėsiu su direktoriumi. Jie turi tris vaikus, ar ne?

— Rodos.

— Taip, taip, — įsiterpė Raišius. — Dvi mergaitės ir berniuką. Niksas atsisuko į jį.

— Raišiau, kad man nė žodžio, aišku? Rimtai, nė žodžio. Neprisitark nė gyvai dvasiai, kas atsitiko, antraip, prisiekiu, įkišiu tave už grotų.

— Ponuli šerife, aš tikrai niekam apie tai nepasakosiu.

Trijulė pasišalino iš kabineto, uždarė duris ir išėjo laukan. Kitapus gatvės, prie Vanlandingamų verandos, jau rinkosi kaimynai, daugiausia namų šeimininkės, kurios rankomis dengėsi burnas, išplėtusios akis, negalėdamos patikėti tuo, kas įvyko.

Fordo apygardai baltojo nužudymo neteko regėti ilgiau nei dešimtmetį. 1936 metais du pusininkai susigrūmė dėl bevertės dirbamosios žemės ruožo. Taikliau šaudęs žmogelis iškovojo pergalę, per teismo procesą paskelbė gynęsis ir sugrįžo namo. Po kelerių metų netoli Boks Hilo gyvenvietės minia nulinčiavo juodaodį berniuką, mat jis neva akiplėšiškai elgėsi su baltąja moterimi. Tiesą sakant, 1938-aisiais pietinės valstijos, ir ypač Misisipė, linčiavimo nelaikė žmogžudyste, nelaikė jo netgi nusikaltimu. Visgi su baltąja nederamai kalbėjusiam spalvotajam grėsė mirties baismė.

Tuo momentu nei Niksas Gridlis, nei Redas Arnetas, nei Rojus Lesteris, nei likę Klantono gyventojai, jaunesni nei septynias-

dešimties, neįstengė prisiminti jokio atvejo, kad būtų nužudytas toks iškilas pilietis. O tai, kad pagrindiniu įtariamuoju tapo dar garsesnis asmuo, privertė miestą nustėrti. Teismo rūmuose tar-nautojai, advokatai ir teisėjai kartojo, ką išgirdę, ir lingavo galvas. Aplink aikštę veikiančiose parduotuvėse ir biuruose šeiminkai, klientai bei sekretoriai dalijosi stulbinančiomis naujienomis ir mainėsi priblokštais žvilgsniais. Mokytojai nutraukė pamokas, paliko savo mokinius ir susispietė koridoriuose. Medžių pavėsiuose užsiglaudusiose gatvelėse aplink aikštę kaimynai būriavosi prie pašto dėžučių ir uoliai mintijo, kaip kitaip pasakyti, kad „to negali būti“.

Bet taip ištis įvyko. Vanlandingamų kieme susigrūdę žmonės nenuleido akių nuo žvirgždėtoje aikštelėje stovinčių trijų patrulių automobilių, visų apygardos policijai priklausančių transporto priemonių ir Magargelio laidojimo namų katafalko. Džekė Bel, palydėta atgal į kleboniją, nūnai sėdėjo drauge su bičiuliu gydytoju ir keliomis damomis iš bažnyčios. Netrukus gatves užtvindė smalsuoliai. Vieni važiavo lėtai ir žiopsojo pro langus. Kiti stabdė mašinas kuo arčiau bažnyčios.

Katafalkas veikė tarytum magnetas, ir žiūrovai persikraustė į aikštelę, bet Rojus Lesteris įsakė jiems nelįsti artyn. Sprendžiant iš pravertų užpakalinių durų, palaikai artimiausiu metu bus įkelti į automobilį ir nugabenti į laidojimo namus. Kaip bet kokios kitos tragedijos — nusikaltimo arba nelaimės — atveju, smalsaujantys tesiekė pamatyti lavoną. Nors praradę amą ir šokiruoti, jie nebyliai slinko pirmyn, vis dėlto suprato esantys laimės kūdikiai. Stebėjo įspūdingą protu nesuvokiamos istorijos epizodą ir iki savo gyvenimo pabaigos galės visiems pasakoti asmeniškai matę, kaip katafalkas išvežė pastoriaus Belo kūną.

Niksas Gridlis žengė iš priestato, dirstelėjo į minią ir nusiėmė skrybėlę. Šerifui už nugaros pasirodė neštuvai, kuriuos iš galų laikė senis Magargelis ir jo sūnus. Kūną dengė juoda skraistė, tad aplinkiniams pavyko įžiūrėti tik rudus Deksterio batus. Vyrai bemat nusitraukė kepures ir skrybėles, o moterys nulenė galvas,

bet nė viena neužsimerkė. Kelios virkavo. Kai palaikai atsidūrė katafalke, senis Magargelis užtrenkė galines duris, sėdo prie vairo ir pajudėjo iš vietos. Papildomų dramatiškų efektų niekada neatsakydavo, todėl dabar nuvinguriavo skersgatviais, kol pasiekė aikštę, ir lėtai apsuko du ratus aplink teismo rūmus, leisdamas miestiečiams ilgėliau į jį žvalgytis.

Po valandos šerifas Gridlis paskambino į laidojimo namus ir liepė pervežti kūną į Džeksoną, kur bus atliktas skrodimas.

Nineva neatsiminė, kada pastarąjį kartą ponas Pitas prašė pasėdėti su juo priekinėje verandoje. Veiklos jai nestigo. Iš pradžių reikėtų pagelbėti Eimosui, daržinėje mušančiam sviestą. Paskui teks krapštytis prie konservuojamų žirnių bei pupelių. Ir imtis skalbimo. Bet išgirdusi šeimininko raginimą įsitaisyti supamajame krėslė ir kiek pasišnekučiuoti, prieštarauti nedrįso. Kol pati gurkšnojo šaltą arbatą, jis rūkė cigaretes, daugiau nei įprastai, kaip vėliau Nineva pasakos Eimosui. Poną Pitą, regis, domino eismas plente, nuo namo atitolusiame per ketvirtį mylios. Kelio lėtai nuburzgė vienas kitas automobilis, aplenkęs mulų tempiamas priekabas su medvilne.

— Štai ir jis, — tarė Pitas, kai įvažon įsuko šerifo mašina.

— Kas?

— Šerifas Gridlis.

— Ko jam prireikė?

— Gridlis areštuos mane. Dėl žmogžudystės. Ką tik nušoviau Deksterį Belą, metodistų pastorių.

— Kad aš prasmegčiau! Ką jūs padarėte?

— Tu mane girdėjai. — Jis pakilo, žengęs kelis žingsnius prisigretino prie Ninevos, pasilenkė ir bedė pirštu jos veido pusėn. — Apie tai su niekuo nekalbėk. Aišku?

Moters akys išsprogo kaip kiaušiniai, ji plačiai išsižiojo, bet neįstengė atsiliepti. Šeimininkas striukės kišenėje sugraibė vokelį ir įteikė Ninevai.

— Eik vidun, bet, kai iškeliausiu, nedelsdama nunešk laišką Florei.

Pitas sugriebė ją už rankos, padėjo atsistoti ir pravėrė širminės duris. Kitapus slenksčio Nineva skausmingai užkriokė, ir jis iš netikėtumo krūptelėjo. Vis dėlto užtrenkė lauko duris ir apsisuko stebėdamas, kaip šerifas artinasi. Gridlis nesiskubino. Pastatė automobilį greta Pito pikapo, kartu su palaikymu — Redu ir Rojumi — išlipo iš salono ir nužingsniavo link verandos. Pasiekęs laiptelius, įdėmiai pažiūrėjo į namų šeimininką, kurio veide buvo matyti abejinga išraiška.

— Tau derėtų važiuoti su mumis, — prabilo Niksas.

Pitas pamojo į savo pikapą.

— Revolveris guli ant sėdynės.

Šerifas įsakė Redui:

— Paimk ginklą.

Lėtai nusileidęs laiptais, Pitas priėjo prie Gridlio mašinos. Rojus atidarė galines duris, bet vos tik Pitas susilenkė, užpakaliname kieme pasigirdo moters staugimas. Jis apsisuko ir pamatė Ninevą, bėgančią link daržinės, rankoje sugniaužusią laišką.

— Judinkimės, — paragino šerifas.

Niksas atidarė savo dureles ir nuslydo už vairo. Redas prisėdo šalia ir stvėrėsi už pistoleto. Rojus su Pitu sėdėjo gale, kone liesdamiesi pečiais. Automobiliui paliekant ūkį ir grįžtant į plentą, niekas iš vyrų nepratarė nė žodžio — tiksliau, visi sakytum sulaikė kvapą. Įstatymo sergėtojai vykdė formalią procedūrą kraipydami galvas, sukrėsti, kaip ir likę Klantono gyventojai. Mylimiausias miesto sūnus, legendinis karo didvyris šaltakraujiškai nužudė populiarių pamokslininką. Matyt, atimti gyvybę paskatino velniškai rimta priežastis ir, kada tiesa išaiškės, tebuvo laiko klausimas. Bet dabar laikrodžio rodyklės sustingo, o įvykiai atrodė nerealūs.

Pusiaukelėje į miestą Niksas pašnairavo į veidrodėlį.

— Pitai, nesiruošiu klausti, kodėl taip elgeisi. Tik patvirtink, kad čia tavo darbas.

Vyras giliai įkvėpė, nužvelgė pro šalį slenkančius vilname-džių laukus ir atsiliepė:

— Aš neturiu, ką pasakyti.

Fordo apygardos kalėjimas vos tiko apgyvendinti žmones. Kitados buvęs nedidelis sandėlis praėjusiame amžiuje paverstas įkalinimo įstaiga, kurią savu metu įsigijo apygardos valdžia. Patalpą perpus dalijo mūrinė siena — šešiose fasadinėse kamero-se uždarydavo baltuosius, į aštuonias, išpraustas galinėje pusėje, tupdydavo juodaodžius, tik jos retai kada prisipildydavo, bent jau priekinės. Prie statinio šliejosi vėliau suręstas šerifui ir Klanton-policijos departamentui skirtas flygelis. Kalėjimas buvo vos už dviejų kvartalų nuo aikštės, ir prie lauko durų stovintis žmogus galėdavo matyti teismo rūmų stogą. Per baudžiamuosius procesus, kurių pasitaikydavo retai, vienas ar du šerifo pavaduotojai dažnai pėsčiomis vedavo kaltinamuosius į teismo salę.

Belangę apgulė minia, trokštanti užmesti akį į žudiką. Susibūrusiems žiūrovams vis dar netilpo galvoje, kad šaudė Pitas Beningas, ir didžiumai kilo klausimų, ar jį tikrai pasodins už grotų. Juk tokiems garsiems piliečiams kaip ponas Beningas taikomos kitokios taisyklės, ar ne? Bet Niksas, rodos, drąsiai areštavo įtariamąjį, ir mieste buvo apstu smalsuolių, norinčių asmeniškai tai pamatyti.

— Gandai jau pasklido, — murmtelėjo šerifas, įsukęs į žvyruotą aikštelę prie kalėjimo. — Niekam nė žodžio, — perspėjo vyrus.

Kai automobilis sustojo, atsivėrė visos ketverios jo durys. Niksas čiupo Beningą už alkūnės ir, Redui su Rojumi sekant pavy-mui, nuvedė jį įėjimo į kalėjimą link. Aplinkiniai spitrijosi tylėda-mi ir nekrutėdami, o *The Ford County Times* reporteris šoko į priekį ir nufotografavo ketvertą, blykste išmušęs iš pusiausvyros netgi įtariamąjį. Pitui žengiant pro duris, kažkas suriko:

— Beningai, tu degsi pragare!

— Teisingai, teisingai, — pridūrė kitas žmogus.

Pitas nė nesuvirpėjo ir į minią tarsi nekreipė jokio dėmesio. Po sekundės jis dingo iš akių.

Ankštame kambaryje, kur pareigūnai registruodavo ir įformindavo visus įtariamuosius bei nusikaltėlius, lūkuriavo ponas Džonas Vilbanksas, žymus vietinis advokatas ir senas Beningų šeimos draugas.

— Kam gi turėtume dėkoti už tokį malonumą? — į poną Vilbanksą kreipėsi Niksas, akivaizdžiai nepatenkintas jo viešnage.

— Ponas Beningas yra mano klientas ir aš jam atstovauju, — tarė advokatas. Žengė pirmyn ir nebyliai paspaudė Pitui ranką.

— Mes pirma baigsime savo darbus, ir tuomet jūs galėsite užsiimti savaisiais, — pareiškė Niksas.

— Jau skambinau teisėjui Osvoltui, mudu aptarėme užstato galimybę.

— Nuostabu. Patenkinęs prašymą dėl užstato, jis, esu tikras, susisieks su manimi. Kol kas, pone Vilbanksai, šitas vyras įtariamasis nužudymu, tad su juo elgsiuosi pagal įstatymus. Gal dabar išeisite?

— Norėčiau pakalbėti su klientu.

— Jis niekur neprapuls. Grįžkite po valandos.

— Jokio tardymo, aišku?

Beningas įsiterpė:

— Aš neturiu, ką pasakyti.

Florė perskaitė laišką sėdėdama priekinėje savo verandoje, stebint Ninevai ir Eimosui. Pasibaisėję tuo, kas įvyko, abudu bėgte atlėkė nuo pagrindinio namo ir iki šiol sunkiai šnopavo.

Ji baigė skaityti, nuleido popieriaus lapą ir atsisuko į porelę.

— Mano brolio namuose nebėra?

— Jį sulaikė policija, ponio Flore, — tarė Nineva. — Ponas Beningas žinojo, kad pareigūnai jo atvažiuos.

— Ar dar ką nors sakė?

— Sakė, kad nužudė pamokslininką, — Nineva apsišluostė skruostus.

Pitas laiške prisakė Florei paskambinti Džoeliui į Vanderbiltą ir Stelai į Holinsą, nurodė paaiškinti, kad jų tėvas suimtas dėl pastoriaus Deksterio Belo nužudymo. Vaikams nevalia apie tai kalbėtis su niekuo, ypač su žurnalistais, ir jie privalo likti universitetuose iki atskiro pranešimo. Beningas apgailestavo dėl tragiško įvykių posūkio, bet vylėsi, kad vieną dieną jiedu viską supras. Be to, paprašė sesers rytoj užsukti į kalėjimą aptarti reikalų.

Florei pakirto kojas, bet tarnams rodyti silpnumo ji negalėjo. Sulankstė raštelį, įsikišo į kišenę ir leido jiems pasišalinti. Dar labiau išsigandę ir sutrikę, Eimosas su Nineva atšlijo ir per kiemą nukėblino taku. Ji palaukė, kol tuodu pranyks iš akių, tada kartu su vienu iš katinų prisėdo pintame supamajame krėsele ir ėmė grumtis su emocijomis.

Vos prieš kelias valandas per pusryčius brolių, iš pažiūros, slėgė kažin kokios mintys, nors, tiesą sakant, po karo jis taip ir neįstengė visiškai atsigauti. Bet kodėl jos neperspėjo? Kaip jam šovė į galvą iškrėsti tokią neįtikėtiną piktadarybę? Kas dabar bus Pitui, jo vaikams ir žmonai? Jai, vienintelei seseriai? Ir žemėms?

Florė nė iš tolo nepriklausė nuoširdžiai dievobaimingiems metodistams, bet užaugo bažnyčioje ir protarpiais į maldos namus užsukdavo. Įprato laikytis atokiau nuo pastorių, nes tie iškeliaudavo iš miesto, vos tik spėdavo patogiai jame įsikurti, visgi Deksteris Belas buvo vienas iš geresnių pamokslininkų.

Mąstydamą apie gražutę dvasininko žmoną ir vaikus Florė galų gale prarado savitvardą. Marietė išslinko pro širmines duris ir, šeimininkei verkiant, pastovėjo prie jos.